

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja

Odporúčania pre zvýšenie efektívnosti implementácie EŠIF v programovom období 2021 – 2027

Spracoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, na základe vstupov prijímateľov podpory z EŠIF z radov MNO a zamestnancov inštitúcií systému riadenia implementácie EŠIF

Jún 2020

Zodpovední autori: Danica Hullová, Lucia Masárová, Miroslav Mojžiš, Ingrid Vacháľková

KONTEXT

Aktuálny proces implementácie EŠIF je spájaný s viacerými negatívnymi atribútmi - nedostatočné čerpanie, vysoký dekomitment vo viacerých operačných programoch¹, existenčné problémy prijímateľov v dôsledku meškajúcich platieb a pod.

Uvedená situácia je dôsledkom viacerých problémov identifikovaných pri implementácii EŠIF - zložité vykazovanie výdavkov, zdĺhavé kontroly žiadostí o platbu, nedodržanie stanových lehôt, nízka miera zavádzania zjednodušení, vysoká fluktuácia zamestnancov riadiacich orgánov, často neefektívna komunikácia RO/SO s prijímateľmi a pod. Všetky tieto skutočnosti upozorňujú na potrebu zmeny implementačného mechanizmu EŠIF.

Predkladáme vám výstup, ktorý vznikol spojením pohľadov viacerých aktérov implementácie EŠIF. Spolu s ním vám prikladáme obsiahlejší dokument „Výstupná správa z okrúhlych stolov s návrhmi rámcových riešení“, v ktorom sa o danej problematike dočítate viac. Na identifikáciu odporúčaní sme zrealizovali sériu stretnutí pri okrúhlych stoloch za účasti RO, CKO a prijímateľov. Vybrané riadiace orgány, certifikačný orgán a CKO nám následne poskytli ďalšie cenné informácie aj prostredníctvom dotazníkových prieskumov. V nich bližšie špecifikovali problémy, príčiny a dôsledky súčasného stavu implementácie EŠIF. Súčasne identifikovali možné riešenia na ich odstránenie. Komplexnosť problematiky sme doplnili zapracovaním zjednodušení navrhovaných Európskou komisiou² a schváleným návrhom uznesenia vlády SR č. 329/20201.

Odporúčania sústredíme do nasledujúcich oblastí:

- efektívna práca koordinačných skupín na prípravu a implementáciu EŠIF,
- zavedenie otvorenejšej komunikácie medzi kľúčovými aktérmi,
- zavedenie výsledkovej orientácie pri implementácii EŠIF,
- zavedenie zjednodušených pravidiel pri implementácii EŠIF,
- efektívnejšie riadenie implementácie EŠIF na úrovni RO,

¹ Návrh na určenie orgánov zodpovedných za koordináciu, riadenie, kontrolu a audit Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Európskeho námorného a rybárskeho fondu, Fondu pre azyl a migráciu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja na riadenie hraníc a víza v programovom období 2021-2027

<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/24900/1>

² Príručka o zjednodušení – 80 opatrení na zjednodušenie politiky súdržnosti v rokoch 2021 – 2027“, ktorý vypracovala Európska komisia

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/new_cp/simplification_handbook_sk.pdf

- efektívnejšie vzdelávanie pre zamestnancov riadiacich orgánov a prijímateľov,
- zrozumiteľné a jednoznačné informácie pre prijímateľov.

Bolo by vhodné čo najrýchlejšie zaviesť odporúčania do implementácie EŠIF, s cieľom zvýšenia efektívnosti procesov implementácie EŠIF v aktuálnom, ale predovšetkým v novom programovom období 2021 - 2027.

Efektívna práca koordinačných skupín na prípravu a implementáciu EŠIF

- vyhodnotiť a zredukovať počet koordinačných skupín na základe výkonnosti a efektívnosti práce,
- zvýšiť efektívnosť práce koordinačných skupín:
  - minimalizovať formálnosť koordinačných skupín a vytvoriť podmienky na riešenie operatívnych úloh,
  - definovať kompetencie a zodpovednosť členov koordinačných skupín (jasne definovaný štatút, rokovací poriadok, povinnosti),
  - posilniť sieťovanie expertov v danej oblasti,
  - podporovať zapojenie odborníkov z praxe v koordinačnej skupine,
- konsenzom prijímať rozhodnutia akceptované všetkými aktérmi zapojenými do implementácie a prípravy EŠIF (dbať na spoluprácu a dosiahnutie spoločného výsledku).

Zavedenie otvorenejšej komunikácie medzi kľúčovými aktérmi

- potreba väčšej prehľadnosti informácií o problémoch žiadateľov, prijímateľov a RO z implementačnej praxe,
- koordináciu výmeny informácií nastaviť tak, aby nedošlo k spomaleniu informačných tokov (preferovaná frekvencia výmeny informácií medzi rezortami je štvrťročne, prípade podľa potreby),
- posilniť starostlivosť a komunikáciu so žiadateľmi a prijímateľmi:
  - schopnosť flexibilne reagovať na problémy žiadateľov a prijímateľov na základe individuálneho prístupu zo strany RO,
  - budovať dôveru medzi prijímateľom a RO poznaním reálneho prostredia implementácie projektu.

Zavedenie výsledkovej orientácie pri implementácii EŠIF

- zapojiť analytické jednotky do tvorby procesu výsledkovej orientácie (napr. útvár hodnoty za peniaze),
- vykonať revíziu metodík výsledkovej orientácie a posúdiť aplikovateľnosť pravidiel EŠIF v gescii analytických jednotiek,
- vytvoriť systém zameraný na sledovanie a hodnotenie výstupov, výsledkov a dopadov,
- priebežne overovať výsledkovú orientáciu v praxi (nastavenie indikátorov, efektívna komunikácia RO a prijímateľ, efektívny výkon kontroly na mieste, vytvorenie mechanizmu overovania výstupov a výsledkov),

Zavedenie zjednodušených pravidiel pri implementácii EŠIF

- zjednodušiť, sprehľadniť a ustáliť riadiacu dokumentáciu:
  - mať jasnejšie pravidlá na národnej úrovni z pohľadu RO,
  - vyžadovať len kľúčové informácie v štruktúrovanej podobe, jednoznačné pravidlá a malý počet zmien pravidiel,

- aplikovať zjednodušené formy vykazovania výdavkov (paušálne preplácanie jednotlivých nákladov, paušálne sadzby - odklon od faktúr, jednotkové ceny a pod.),
- využívať zjednodušené formuláre sumarizačných hárkov,
- využívať jednotný formulár pracovného výkazu pri všetkých fondoch,
- zverejniť vzory vyplnených všetkých dokumentov / formulárov zo strany RO pre prijímateľov,
- zjednodušiť administratívnu náročnosť monitorovacích správ – podávanie správ v reálnom čase,
- minimalizovať stereotyp uplatňovania nastavených pravidiel,
- formulovať jednoznačnejšie, jednoduchšie pravidlá k oprávnenosti DPH – úplné oprávnenie pri projektoch do 5 miliónov EUR, žiadne oprávnenie nad touto sumou,
- zaviesť zjednodušenia podporujúce výsledkovú orientáciu (flexibilný rozpočet, zavedenie paušálnej sadzby a pod.),
- zabezpečiť efektívnu kontrolu:
  - zosúladiť pravidlá auditu s opatreniami EK k zjednodušeniu politiky súdržnosti – dohoda o jednom audite,
  - znížiť počet overovaní, neoverovať 100 % operácii, ale len rizikové operácie,
  - vypracovať vhodný model kontroly, pri ktorom dochádza k účinnému kombinovaniu administratívnej kontroly a kontroly na mieste,
  - znížiť obdobie uchovávanía dokumentácie na päť rokov pre potreby EŠIF.

Efektívnejšie riadenie implementácie EŠIF na úrovni RO

- vytvoriť motivujúcejšie a stabilnejšie prostredie pre pracovníkov RO:
  - zaviesť jednotný model odmeňovania,
  - odmeňovať na základe výsledkov,
  - pružné a jednotné vzdelávanie podľa potrieb zamestnancov,
  - jednotná koordinácia administratívnych kapacít,
  - zavedenie zjednodušených výkonov do činností RO,
- sprísniť kvalifikačné predpoklady - klásť dôraz na odbornú kvalifikáciu a prax,
- zefektívniť výberový proces pracovníkov,
- podporovať formovanie postojov a zvýšiť zodpovednosť zamestnancov za vykonávané činnosti (napr. pri dodržiavaní lehôt zamestnancov),
- zaviesť kvalitný, odborný a úprimný dialóg so skupinou žiadateľov a prijímateľov,
- minimalizovať politické zásahy do procesov implementácie,
- dodržiavať termíny kontroly žiadostí (ZoNFP, ŽoP) stanovených Systémom riadenia EŠIF zo strany RO.
- zefektívniť prácu so žiadosťami o platbu na úrovni riadiaceho orgánu.

Efektívnejšie vzdelávanie pre zamestnancov riadiacich orgánov a prijímateľov

- podporovať vzdelávanie na všetkých úrovniach a u všetkých aktérov EŠIF,
- zlepšiť vzdelávanie v oblasti kvality (kvantitatívny proces je dostatočný),
- zabezpečiť systémové vzdelávanie a prepájanie teoretických foriem vzdelávania s praxou,
- vytvoriť priestor na výmenu skúsenosti medzi účastníkmi a zabezpečiť vzdelávanie prezenčnou formou sústrediť vzdelávanie na oblasť projektového riadenia, finančného riadenia (oprávnenosť výdavkov, VO), príslušnú legislatívu, špecifik pravidiel implementácie jednotlivých OP,

- pri návrhu, implementácii a hodnotení vzdelávania prijímateľov je potrebná koordinácia zo strany CKO, IPC a RO,
- posilniť kapacity žiadateľov a prijímateľov v regiónoch (školeniami, IPC).

Zrozumiteľné a jednoznačné informácie pre prijímateľov

- využívanie nástrojov na zlepšenie komunikácie:
  - na informovanie uprednostňovať ITMS, priamy kontakt RO – prijímateľ, ciele e-maily, súhrn zmien,
  - obmedziť využívanie tlače, reklamy,
  - zabezpečiť aktívnu komunikáciu zmien webových zverejnení,
- minimalizovať nezrozumiteľnosť a nejednoznačnosť príručiek a metodických materiálov:
  - vytvorenie prehľadnejšej štruktúry príručiek (napr. podľa pozície v projektovom tíme),
  - vytvorenie lepšej časovej následnosti bodov,
  - vytvorenie väčšieho množstva príkladov pri finančných veciach,
  - vytvorenie kratších formulácií viet a pod.